

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marțea, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de trei ori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Condiții de pace.

Sibiu, 29 Ianuarie n.

Dieta țării a votat Sâmbătă legea apropiată, prin care guvernul primește îndreptățirea de a face erogațiuni până la sumele cuprinse în bugetul votat deja mai înainte de părinții patriei, și până la finea lunii acesteia casa magnaților încă va vota bugetul și legea apropiată, astfel, că la începutul lunii viitoare, când expiră indemnizarea, bugetul și legea apropiată vor fi sancționate și puse în aplicare.

Primejdia intrării țării în stare de ex-lex nu ne mai amenință deci acum, când guvernul are buget votat în regulă, și lege pe baza căreia poate întrebuița sumele din buget, în scopurile acolo indicate, dar ne amenință de nou primejdia obstrucției, pentru că cu votarea bugetului și a legii de apropiatăne a expirat armistițiul legat între guvern și partidele din opoziție.

Cu ocaziunea discuției asupra legii de apropiatăne, care a fost cam lungă, dar monotonă, partidele din opoziție și-au precizat de nou condițiile sub cari sunt aplecate a renunța dela folosirea armelor obstrucției. Partidul lui Justh a cerut, prin rostul mai multor oratori, *introducerea imediată a votului universal la alegeri*, ca condiție sine qua non pentru sistarea obstrucției celei mai inverșunate, la care se pregătește și pe care o va începe fără amânare acest partid. Iar în numele partidului lui Kossuth, contele Apponyi a declarat într-o vorbire mai lungă, că obstrucția opoziției din dieta ungară e de astădată *justificată*, pentru că ea se poartă pentru apărarea unor drepturi naționale esistențe, dar acum primejdite prin legile noi militare, și a înșirat condițiile, sub cari partidul lui Kossuth încă ar fi aplecat să nu mai obstrueze, lăsând obstrucția numai în grija — justițiilor.

A cerut nobilul conte unele modificări în legile militare, cari acum în curând vor fi puse de nou la ordinea zilei în camera ungară, și a cerut realizarea programului, pe care-l stabilise vremuri un comitet de nouă al partidului liberal, și în care se cuprindeau câteva concesiuni făcute Maghiarilor din partea Coroanei.

Guvernul a declarat însă prin rostul ministrului de finanțe, *Lukács László*, că dorește mult pacea, și urgenta votare a legilor militare, — dar nu se teme nici de războiu, pe care în cas de necesitate îl va termina cu apelarea la națiune, deci cu *disolvarea camerei*.

Pe lângă tot tonul acesta războinic, din care s'a putut înțelege, că condițiunea lui Justh guvernul nu o acceptază, pentru că *nu vrea*, iar condițiile lui Apponyi nu le primește, fiindcă *nu poate*, — zărele cari stau aproape de guvern constată cu multă concilianță, că aceea ce a cerut contele Apponyi în vorbirea sa, rostită în discuția asupra legii apropiatăunii, e *minimumul* ce poate să ceară astăzi un politician maghiar, și că acest minim formează dorința fierbinte a fiecărui patriot adevărat. Dar năcazul e, că realizarea acestui minim nu depinde dela guvern, ci dela alți factori, cari eu greu vor putea fi înduplecați să-și dea învoirea, ca să fie realizat.

Ceea ce înseamnă, că condițiile formulate din partea domnului conte Apponyi, *pot* totuși să formeze bazele unei înțelegeri, ori cel puțin ale unei schimbări de păreri, între membrii guvernului și șefii partidului lui Kossuth, și probabil acestei împrejurări este a se atribui faptul, că domnul prim-ministru *Khuen-Héderváry*, acum pe deplin restabilit și vindecat la ochiul operat, a plecat încă Sâmbătă la Viena, pentru a solicita o audiență la Maiestatea Sa.

La tot cazul primul sfetnic al Monarhului va comunica Maiestății Sale condițiile, sub cari partidul lui Kossuth e aplecat să încete cu obstrucția și să voteze legile militare, și Maiestatea Sa îi va spune, dacă condițiunile pot fi acceptate ori nu. În acest înțeles să va pronunță apoi domnul prim-ministru în dietă, și din vorbele sale vor înțelege, kossuthiștii și guvernamentalii, și va înțelege țara întreagă — cum stăm.

Se pare, că se dorește o înțelegere, la spatele justițiilor, numai între kossuthiști și guvern, ceea ce apoi ar însemna *abandonarea reformei electorale*, ori modificarea legii electorale în așa înțeles, ca dreptul de alegere să fie numai lărgit în o măsură anumită, fără a se introduce votul universal, egal și direct la alegeri, așa cum îl dorește țara și Coroana.

Acesta e un moment foarte însemnat în situația actuală politică; iar al doilea moment, și mai însemnat, e acela, că contele Apponyi și partidul lui Kossuth s'ar mulțămii acum și cu minimul pe care-l adusesse cândva contele *Tisza István*, ca ministrupresident al țării, în buzunar dela Viena, provăzut cu subscrierea Maiestății Sale, — cu acel minim, pe care atunci l'au respins cu indignare, accentuând sus și tare, ca: *ori tot ori nimic!* Adecă: ori armată independentă maghiară, cu limba maghiară ca limbă de comandă și de serviciu, și teritoriu vama independent pentru Ungaria, ori apoi nimica, pentru că aceea ce aduce Tisza dela Viena e egal cu nimica! Și eată că acum, după opt ani, acest nimica ar fi bun, foarte bun pentru contele Apponyi și partidul său, care s'a convins în cursul vremii, că în politică nu e bine să te pui totdeauna pe punctul de vedere, că: *ori tot ori nimica*, ci ai să te mulțamești și cu mai puțin, atunci când puținul ți se dă, pentru că pot veni zile, în cari nici acest puțin nu

ți se mai dă!.. Invățătura poate fi apoi bună și pentru *alfii*, nu numai pentru kossuthiști!..

Alegerea dela Orăștie.

Inalta Curie va începe mâine, Marți, 30 Ianuarie n. pertractarea în chestia mandatului din cercul electoral al Orăștiei, atacat prin protest din partea alegătorilor români. O foaie română scrie, că probabil alegerea aceasta va fi nimicită, ordonându-se alegere nouă. După cunoscuta sentință a Curiei, adusă în chestia alegerii din cercul Vințului de jos, cu greu ne vine a crede.

La Viena. Contele *Khuen-Héderváry*, prim ministrul țării, a fost primit ieri, Duminec, în audiență din partea Maiestății Sale, pentru a face raport despre situația internă politică. Amănunte despre rezultatul audienței nu se cunosc. Se fac însă combinațiuni, că guvernul nu va primi concesiuni, dar va primi învoirea prealabilă, de a disolva parlamentul și a face alegeri noi.

Disolvarea dietei croate. Dieta croată, convocată pe 7 Februarie n. la Zagreb, nu-și va putea face nici constituirea, pentru că Maiestatea Sa, Monarhul, a trimis noului senat al Croației un autograf presărat, spre cetire în fața dietei, prin care dieta actuală croată e *disolvată* și banul e îndrumat să facă alegeri noi pentru dietă.

Retragerea ministrului de externe. Se dă socm ca fapt împlinit apropiata retragere a ministrului nostru de externe, contele *Aehrenthal*, dela conducerea afacerilor externe ale monarhiei austro-ungare, și anume, atât în urma atacurilor cari se îndreaptă din partea celor din Austria în contra lui, pe motivul, că face o politică *greșită* esternă, cât și în urma faptului, că suferă de o boală grea, care îi împune cea mai desevărsită liniște și reținere dela orice muncă spirituală. În zilele din urmă boala s'a agravat foarte mult, astfel, că retragerea sa din postul înalt pe care-l are este acum iminentă și după ultimele știri, venite dela Viena, demisia și-a înaintat-o deja în scris. Maiestatea Sa încă nu s'a pronunțat asupra ei.

FOIȘOARĂ.

Rolul preotului în viața culturală a satelor,

de preotul Ioan Popa.

(Urmare).

Puterea muncii și a culturii sunt deci armele vremii, prin cari se săvârșesc minuni: se câștigă lupte, și zdrobesc întărituri, se alungă întunerecul neștiinței, se ușurează greutatea de traiu, se desăvârșesc oameni, se înmulțesc averi — schimbă totul în spre bine, merg toate spre progres! Aceste arme și numai acestea vor fi destulă tărie să reformeze, să prefacă satele noastre în adevărate riuri pământ ști, din ale căror grădini să nu lipsească, să fie și să se găsească tot felul de pomi aducători de roade sumpete, tot felul de societăți, de cețire, laminare și înaintare, cum poate să fie o „gentură” a „Asociațiunii”, care în continuu, an de an, în timpuri potrivite să împărțesească poporul prin anumite cetiri de cărți bune și prelegeri cu tot felul de cunoștințe și învățături: religioase-morale, economice-industriale, istorice-literare, igienice, de drept; prin anumite cursuri cu diferite meserii ușoare și avantajoase.... O bibliotecă frumoasă să ușureze și înlesnească cultivarea sufletescă, societăți „de înfrumusețare”, de „cântări”, de „înmormântare”, — societăți

de „pomieri”; spre înlesnirea purtării unei economii raționale, care în început cere ban, o societate de împrumut și ajutor reciproc „Raiffisen”, în legătură cu aceasta o „asigurare de viață”, care în încercări păgubitoare să nu ne lase fără sprijin și ajutor. Prin anumite fonduri să se întărească și cimenteze atarele bisericii și școlilor, precum anumite societăți, să se îngrijească de săraci, văduve și orfani, să se încreze în comune și pe hotare drumuri bune, străde cuvincioase, îngrijite cu toate cele de lipsă și alte multe lucruri bune și folositoare... de cari începe a se bucura astăzi orice sat cuminte, și fără de cari viața nu se mai poate trăi, lupta nu se mai poate purta.

Cu astfel de arme să ne înarmăm mințile, să ne întărim sufletele și atunci biruința chemării, a păstoririi și conducerii, precum a tot felul de alcătuirii și înjghebării va fi a noastră, — va triumfa lumina asupra întunerecului, știința asupra neștiinței, propășirea asupra părginirii.

Spre o astfel de muncă și chemare ne îndeamnă și preabuul nostru părinte, arhiepiscop și mitropolit în cartea povătuitoare și dătătoare de sfaturi, în care ne zice: „Fie să ai pururea în vedere, că nu zidurile sau clădirile bisericesti, ci poporul este adevărată biserica Domnului, după cum ne spune sf. Apostol Pavel zicând: „Ereșilor, „vii sunteți biserica lui Dumnezeu”, oaci de n'ar fi poporul, n'ar fi nici

biserica, nici preoțime; să ai pu-urea în vedere, că preoția este așezată de Domnul tot numai pentru popor, ca prin învățături și prin sfințele Taine și liturgii, să-l conducă la binele vremelnic și la fericirea cea veșnică, și în fine să ai pururea în vedere, că atât soartea bisericii cât și a preoției este strâns legată de soartea poporului. Astfel dacă soartea poporului va fi bună, atunci bună va fi și soartea bisericii și a preoției, și din contră”. (Sfat. Arh. p. 4).

Azi avem o premenire cât de mărioasă în rândul conducătorilor sătești. Preoți, învățători tineri cu pregătiri corespunzătoare zi'elor, ocupă locurile vechilor preoți și dascăli. Asupra muncii de apostolie a acestor oameni tineri, afară de unele îndrumări și chemări la muncă conștiențioasă, găsim-ne încă tot într'un timp de reformare, de tranziție, nu s'a pronunțat până acum o sentință mai generală și mai hotărâtă. E drept că anul 1907, în jurul chemării preoțești a adus o discuție destul de vie. Dar deși se părea în început o deosebire de idei cât de mărioasă, ba chiar o neînțelegere, din focul lămuririlor date din partea unor persoane competente se s'ajunge la un înțeles, că dnul Goga în articolul „O deosebire”, după ce spune că „Noi vrem doftori pentru nevoile de cari ne prăpădim astăzi, vrem dascăli pentru prostia noastră, vrem apărători împotriva dușmanilor cari ne strigă la poartă... noi

trebuie să ne vindicăm unde ne doare...” declară că „noi nu suntem nici deocum împotriva unei serioase pregătiri teologice a preoției; dorim cu toții să se și dea aceasta în seminarii...” (Op. cit. p. 74).

Ca sentința de judecată însă a prezentului și a viitorului asupra noastră să fie favorabilă, se cade să ne năzuim în numărul „talanților” și în marginile „puterilor”, cât se poate de mult să fim la culmea chemării, să fim apostoli adevărați, să ne silim a corespunde întru toate cerințelor vremii și greutateii z'lelor.

Și acestora numai așa vom putea corespunde, dacă pe lângă pregătirile gimnaziale și seminariale, ba chiar academice, nu vom pune cruce asupra cărților, ci vedem odată cu hrana zilnică a trupului, ne vom face judecatori drești, dând în toată ziua și sufletului ce i se cuvine, vom alerga după îndemnul arhieresc: „din op în op, din carte în carte, precum aleargă albina din floare în floare, ca să ducă miere la societatea care-i aparține”. (Sfat. Arh. p. 6.)

Dumnezeiasca slojba a liturgiei precum și toate celelalte aparținătoare orânduelilor noastre rituale ne vom silii a le îndeplini cu toată dragostea și evlavie recerată. Nu vom înoceta cu tot prilejul a mărturisii credința, a propovedii adevărului, a limbii credincioșilor prin d'ferite cuvântări și prelegeri povățuie a tot felul de învățături. (Va urma.)

Cronică pedagogică.

Cunoașterea naturii ca problemă a școlii

de G. H. Preșmeranu.

Intre multele învinuiri ce i se aduc școlii de azi e și aceea, că ea încă n'a ajuns în dezvoltarea sa, ca să poată crește pe elev pentru viața reală.

Ba putem susține, că dintre multele neajunsuri, acesta este care răpește mai mult din meritul ei.

Ea a ajuns ce e drept până acolo, că în locul materiei moarte s'a propunut intuitive, dară suntem încă departe de a vedea pe elev studiind viața, natura chiar la sânu aceleia.

Nu putem — ce e drept — să contestăm progresul față de trecut, când toate cunoștințele se procurau din litera moartă a cărții. Azi ca să știm cele învățate despre natură — caută școala a le ilustra și întări prin intuiție, prin tablouri proiectivni, diferite preparate etc. Cu aceasta însă școala nu și-a rezolvat pe deplin problema.

Adevărata procedură ar fi, ca să ne întoarcem direct la sânu naturii, și din aceasta să și procure elevul cunoștințele despre viața din propriile sale pășanii. Astfel vom dezvolta într'ânsul interes față de obiectele înconjurătoare, aducând pe elev până acolo, încât să știe ceti ca într'o carte de pe obiectele ce i cad în lumea lui de simțuri.

Deși destul de vechiu acest postulat în pedagogie, atât de mult fiind accentuat de Rousseau încă de la începuturile pedagogiei moderne, totuși nici azi școala nu vrea să se lase de spiritul ei conservativ.

Dă o dovadă de superficialitate însă învățătorul, care în credința că oruță ceva timp și osteneală în loc de a conduce pe elevi în liber, arătându-le în natura lucrurile tratate în lecțiile sale, își ia refugiu la diferite preparate.

Ținând cont de postulatul accentuat de pedagogia modernă, că trebuie să se educe pentru viața practică, precum și de faptul, că adevăratul mod de agonișire al cunoștințelor e numai acela, la care elevul ajunge prin propria sa activitate întinând obiectele la fața locului, nu rămâne decât să introducem în școală un spirit mai practic, un mod de manifestare mai liber și mai puțin controlat din partea educatorului.

Căci să nu scăpăm din vedere împrejurarea, că scopul instruirii nu e numai agonișirea de cunoștințe, ci un factor de căpetenie e și modul de acquirare al acelor.

Ba putem afirma, că însăși observarea lor, diferitele experimentări sunt de mai mare preț, și de influința mai trainică, în ce privește valoarea lor educativă, decât înseși rezultatele dobândite.

Așadar într'un sistem de educație nu trebuie să ne preocupe rezultatele aparente, din cari — durere — mulți dintre crescătorii tinereții chiar și azi obișnuiesc încă a-și mai cerea titluri de glorie, ci mai mult modul de aplicare practică, folosit de aceia în aplicarea cunoștințelor, felul cum educatorul știe să dea principiilor sale o aplicare înțeleaptă, și într'u cât știe să dă teoriile sale în stralul realității practice aducându-le astfel la sigură înflorire.

În tendința noastră de a da o direcție mai practică învățământului, nu vom merge însă până la extrem.

Drept ilustrare a acestora, ca un clasic exemplu de a ști îmbina teoria, respective cunoștințele teoretice, cu viața practică, voi cerea să dau câteva amănunte din activitatea celui mai vehement reformator în materie de pedagogie, din ziua de azi, Ludovic Gurliț, care în tendința sa dusă la extrem de a combate rămășițele învechite ale școlii germane, luptând pentru introducerea unui spirit nou, care să înlocuiască sistemul învechit al acesteia, predică lăpădarea idealilor clasiciității și ori ce urmă de însuflețire pentru ideal.

El află de prisos, ca educatorul să și însușească o cultură mai aleasă, având școala a crește din individ nu mai mult decât un adevărat cetățean de stat, un factor de preț pe seama societății.

Departee de a ne putea identifica cu aceste vederi reprezentate altcum și de Pestalozzi (cu deosebire, că la el se afirmă mai bine sentimentul național și modul de creștere socială), vom insista a se da viitorilor învățători o cultură cât mai solidă și mai vastă.

E vrednică însă de amintit tendința lui de a elimina din școală ori ce urmă de dogmatism, care caută să se așeze în sufletul spiritului de așeză, de desăvârșită abnegație de sine, în loc ca din natură, din

creșterea elevului la sânu aceleia, unde el și și simț palpitările aceluia, să l facem pe acesta cunoscut cu Dzeu, cel pretutindenea de față. Pătruns este de convingerea nestrămutată, că în fiecare nou născut e sădită sămânța perfecționii și astfel îi este dată putința a se ridica până la treapta cea mai înaltă a nobleței, întocmai ca și Goethe, care zice: că faptul, e de a se atribui ca vină numai școlii, care încâlțușează generațiile tinere cu tradițiile sale conservative și cari generații ar trebui făcute părtașe de libertate, putându-și aceste face liber cursul vieții lor proprii.

Gurliț proclamă așadar revoluție și chiamă la luptă contra spiritului dominant al școlii de azi. Rupe, dărâmă, nimiciește, cuprins de ură, pentru că iubirea față de tinerime i-o dictează aceasta.

Din pășirea lui energică și plină de încredere în sine se întrevăde voința de fer a germanului, care trăește cu postulatul de a cultiva simțul social și a se educa pentru o viață de muncă.

În general așadar nu se poate discuta valoarea peste tot practică a acestor învățături.

Cu atât mai bucuros dară vom căuta să vedem ce efect au produs aceste vederi în ceroul mai restrâns al familiei sale.

În direcția aceasta ne servește cu îndrumări prețioase lucrarea sa intitulată: „Verkehr mit meinen Kindern", dându-ne aceasta prilejul a ne convinge despre binefăcătoria influință ce au exercitat o la vatra caldă a familiei sale.

Ne aflăm față în față cu casul acela, când teoria concade cu realitatea vieții, când adevărul un bun pedagog se dovedește totdeauna și de un educator de model.

Sunt mult prețioase mărturisirile acestee ce le culegem din gura unui părinte, care neîncredător în roadele educației din școală, caută a înlocui și suplini rolul acesteia, și prin priocerea sa îi și succede să se dea un clasic exemplu despre acel „sine qua non", prin care copilul se poate crește spre a deveni un om complet, integru sufletește.

Aceste sfaturi ne dau în mână cheia de a pătrunde în taina puterii transformatoare și educative a vieții, un mijloc de preț, pe care nu e permis să-l scăpăm din vedere.

Și e de admirat spiritul ce stăpânește în relațiile familiare ale acestui bărbat, în vârtut-a cărora fiecare membru deopotrivă se simte părtaș de libertate și încălzit de rezele dragostei familiare.

Aici nu e vorba de un tată, ce dispune absolutistic, și nici de supunere oarbă din partea copilului, căci o voință comună dispune asupra tuturor.

Cu un cuvânt o viață familiară ideală formează legătura, în care fiecare membru trăește în prietinie cu celalalt.

Deja la etatea de 2 ani i se dă copilului ocazia să și încerce forțele la îndeplinirea unor lucruri, prin ceea ce i se dă teren a-și dezvolta facultățile sale. Postulatul accentuat de Ellen Key de a se da copilului libertatea de lipsă, iar individualității lui atenția cuvenită, își află aici o ideală aplicare.

Să nu dăm dar zor copilului cu lucrul, ci mai vârtos să-i dăm teren pentru îndeplinirea de fapte. Așadar să se stăruiască, ca acolo să și trăiască viața sa proprie, după gustul său individual.

Să se pună preț mai mult pe dezvoltarea simțului pipăitului încă înainte de a fi deprins la perceperea lucrurilor, cu văzul și auzul. Și aceasta să se facă după un sistem hotărât știut fiind, ce de prindere îndelungată se reclamă, până ce se consolidează deplin conceptele noastre despre frig, căldură, depărtare, suprafața și forma obiectelor. Pe lângă aceea știm și căt de bucuros apucă copilul câte un lucru în mână, deci satisfacem prin această unei necesități naturale. Altcum procedând, nu-i mirare dacă mai tâziu va trebui să-l desvâșăm de o mulțime de apucături rele, ca raperea, murdărirea obiectelor etc. Tot atâtă defecte ale unei educații neglijate.

Mai multă atenție însoțită de iubire reclamă educația copilului cu începutul anului al 3-lea, când creierul începe a funcționa conștient. Acum va începe părințele a-i desemna copilului pe hârtie lucrurile ce până aici a avut prilej să le cunoască prin intermedierea simțurilor, prin ceea ce pe lângă folosul instructiv, profitul moral ce izvoarește din acestea, se procură și o distracție plăcută.

Prin prezentare pe hârtie a lucrurilor și întâmplărilor trecute, el îi reclamă în memorie amintirile spălate ale trecutului, limpezindu-le de negura uitării, bine

trage în cumpănă apoi, de ce însemnătate morală este eternizarea unei fapte de binefacere îndeplinită de copil, ca miluirea unui cerșitor etc. (Va urma).

Dela sate.

Sfințirea bisericii din Veța, tractul Murăș Oșorheiului.

În comitatul Murăș-Turda la vre-o 12-15 kilometri spre răsărit dela M. Oșorhei, se află vre-o 7 comune mici cu populația în mare parte încă românească, împrejmuite de Săcui. Pe această populație română, care cel puțin de un secol și-a pierdut portul și de vre-o jumătate de secol chiar și cea mai mică urmă de cântări și alte obiceiuri lumești străbune, rămânând i abia greul, — biserică o a mai păstrat (unită și neunită) pentru neamul din care face parte.

Românii din aceste comune — în cea mai mare parte săraci — sunt apăsăți de străini..., eără din partea neașilor Români din alte părți nu sunt recunoșți de frați ai lor, ci trec de „Săcui". Numai organele oficiale bisericești mai sunt, cari îi recunosc, îmbărbătescă și în cadrele legilor îi conduc și sprijinesc.

Pe lângă toate acestea împrejurări nefavorabile, mai adaogând, că acest popor n'are nici idee de întinderea Românilor pe un teritor relativ destul de mare, de vaza de care se bucură și de starea lor înaintată în cultură, politică și pe alte terene, — de unde să se însuflețescă tot mai mult, — zic pelângă toate acestea nu se lasă cu una ou două înghițiți de străini, cari ca bălaurii stau cu gurile căsocate spre ei, ci precum se va vedea din cele următoare, răsămându-se în propriile puteri și în lăria de viață înscută poporului român, se luptă din respirare pentru existență.

Una dintre acestea mici comune, a nume Veța (care e curat românească) numărând abia 45 familii și fiind numai filia la parohia gr.-or. Mușin, își susține o școală confesională cu edificiu corespunzător. Multe parohii cu de 2-ori, ori și de 5 ori atâtea familii ar putea mult învăța dela mica Veța!

Această filie — fiindu-i vechea biserica de bărne și foarte slabă, încât nu s'a mai putut ținea serviciu divin în ea, — și-a mai încordat odată toate puterile și strângând prin repartiție bani, și mai primind și ceva ajutoare, — în toamna trecută și-a ridicat o modestă biserică nouă din lemn și cărămidă, în preț de 5-6000 coroane. — Din acestea, 500 cor. a primit dela Preaveneratul Consistor arhiepiscopial din Sibiu, 200 cor. dela marele Vasile Stroescu, a cărui reză binefăcătoare și până aci a ajuns, și din colectă s'au adunat vre-o 3-400 cor., ear restul din sudoarea poporului.

La ridicarea acestei biserici afară de vrednicia poporului, mare parte din merit îi revine neobositul nostru șef tractual, dnu protopresbiter Ștefan Russu și fostului parch acum adm. par. Alexandru Borda, sub a căror păstorire s'a început și sfârșit edificarea. Asemenea recunoștință merită și dl învățător Dumitru Solomon.

Acest popor mic, zi de bucurie și îndoită sărbătoare a avut în Dumineca după Botezul Domnului, când — la încredințarea Escoletii Sale a I. P. S. Domn Arhiepiscop și Mitropolit Ioan Meșianu, — a sosit în mijlocul seu dl presbiter Ștefan Russu, înfățișat de preoții Mihail Chibelean (fiul acesteii filii) paroh în Berghia, Partenie Matei (fiu al mamei Mușin) paroh în Coronea, și Alexandru Borda, fost preot local acum adm. par., paroh în Egerșeg, — spre a sfinți noul locaș dumnezeu.

La sunetul clopotelor, — deși era ger cumplit, — tot poporul din loc și mulți din locuitorii români ai celor 7 sate vecine, fără deosebire de religie, s'au adunat înaintea bisericii, de unde în frunte cu preoții îmbrăcați în odăjdi, au intrat în biserică. Apoi făcându-se sfințirea apei și rostindu-se rugăminile prescrite, tot poporul eărăș în sunetul clopotelor și în frunte cu preoții au încurajat biserică.

După încurajarea bisericii intrând cu toții în biserică s'a servit sfia Liturgie, la finea căreia dl protopresbiter Ștefan Russu a ținut o preioasă instructivă poporului, însuflețându-l pentru așezămintele câștigate cu mari jertfe și atât de scumpe sufletului nostru, pentru biserică și școală, — și îndemnându-l cu deosebire a trăi în pace și bunăînțelegere. După predică mirându-se și stropindu-se cu apă sfințită tot poporul, cu exoresia adevăratei bucurii sufletești pe față, s'a depărtat fiecare la căminul seu.

P. M.

Moartea unui învățător bun.

Nemiloasa moarte a răpit eărăși din sînu învățătorimii noastre gr.-or. în ziua de 24 Decembrie 1911 pe un harnic învățător: Matei Alexandru din Cucurdea română, care a murit după o suferință de 3 zile, în etate de 29 de ani, — lăsând în mare jale pe iubiiții săi părinți și frate.

Transportarea osmințelor lui din Cucurdea română în comuna sa natală Ilîmbav s'a făcut în 26 Decembrie 1911.

În ziua aceasta, des de dimineață, prin sunetul clopotelor dela ambele biserici s'a chemat și s'a adunat poporul mic cu mare, spre a-i da repositului ultimul prinos de recunoștință pentru zelul dezvoltat în acea comună în decurs de un an și jumătate.

Preotul localui Petru Sămărghitan, însoțit de învățătorul gr.-or. I. Pop, la plecare prin o cuvântare bine chibzuită a srătat pe scurt zelul ce l-a avut harnicul învățător, luându-și în numele deodatăului ultimul adio dela școală, popor și tinerime. Ear învățătorul gr.-or. I. Pop la granița hotarului și-a luat alio dela comună și învățătorime, în numele adormitului în Domnul.

Osimintele sale au fost apoi transportate la gara din Ciupău, unde după ceteria rugăciunii funebreale sicriul a fost așezat în vagon separat, spre a fi dus în comună lui natală Ilîmbav, unde s'a făcut apoi înmormântarea.

Suflet bun și nobil odihnește-te în pace în pământul, din care ai fost luat!

Boiar, la 14 Ianuarie 1912.

E. Sămărghitan

Crăciunul săracilor sibieni.

(Săracii Reuniunii meseriașilor).

E al 13-lea an, de când Reuniunea meseriașilor noștri sibieni împlinește cu mare zel mângăitoarea, dar nu totdeauna cea mai plăcută mistune de a aduna dela cei buni și cu dare de mână, și de a împărți între cei lipsiți. Cu plăcere constatăm că, de câțiva ani încoace s'arajna Reuniunii meseriașilor de a sări în ajutorul săracilor noștri sibieni, s'a mai ușurat prin faptul, că daruri mai împărțese, cu deosebire între școlari, Reuniunea fmeilor gr.-or. sibieni și corpul învățătorilor al școlii centrale.

Salele Reuniunii, din acest prilej, s'au prefăcut în bogat magazin de vesminte, de abitur, încălțăminte, de pălării, de căciuli, de șaluri, de cozonaci, de rânșoare, smchine, prăjituri, cu un cuvânt de lucruri chieimate a încălzi inimile numeroșilor noștri săraci și de a le aduce o mângăiere, o mică bucurie în preajma sărbătorii Nașterii lui Dumnezeu. Vineri, în 23 Decembrie v., în prezua Nașterii, cu începere dela ora 2 d. e. și până după ora 5 sara salele Reuniunii deschise au fost, primitoare au fost pentru cei prigoniți de neagra mizerie.

Prezidental Tordășianu, înainte de toate pune la inima săracilor să fie toată viața lor cu recunoștință față de Reuniunea meseriașilor, care în lipsa unei societăți anume alcătuite pentru a sări în ajutorul săracilor noștri, de 13 ani nu conținește de a bate la ușile și de a cerși dela cei buni spre a da celor lipsiți; să fie cu recunoștință față de Escoletia Sa Dl Arhiepiscop și Mitropolit I. Meșianu, tot odată patronul Reuniunii, care n'o lipsește în a sa creștinăsoasă lucrare, de binecuvântarea arhierescă; să fie mulțumitori numeroșilor contributori, între cari scoate la iveală pe binefăcătorul meseriașilor, pe dl Ioan Vișu, care an de an pune la dispoziție câte 60 cor., pe elevii seminarului „Andreian", pe elevii întene ale școlii „Asociațiunii", cari din banii lor de buzunar jertfese pentru cei lipsiți ai noștri.

Trecând la însași împărțirea darurilor, cu câte un rând de haine nouă complete și uniforme, anumă croite, și purtând pe general rocului inițialele cusute cu mătasa „R. S. R.", au fost împărțățiți 23 învățători și școlari, între cari învățătorii Ioan Birlea, faur, fiu de ziler din Mogoș Miclești, cu în 7 frați; Romus Cotruș, lăcătuș, fiu de preot sărman, cu în 3 frați; Ioan Mureșan, pietrar, orfan de tată, mamăsa z'lerită, cu în 2 copii, Ioan Bandrofean, pantofar, orfan de părinți, cu în 2 frați, pe cari i ingrijeste buna lor, zilerită; Ioan Penaru, faur, fiu de ziler din Răhău, mai având 4 frați; Vesile Săcuiu, pantofar, fiu de econom acapătat din Reșinari, cu în 8 copii; Traian Dura, lăcătuș, orfan de tată din Deal și în 4 frați; Alexandru Gavrilă, pantofar, orfan de tată din Lăsa, cu în 4 frați; Romulus Morariu, lăcătuș, fiu de învățător din Saschi, tatăl răposat; Nic. Șoșt nu, pantofar din Ruși, cu în 4 frați; Vasile David, pantofar din Avrig cu în 4 frați; Nicolau Ursu, lăcătuș în Oșna, originar

din Uioara, orfan de tată cu încă 4 frați etc. 6 elevi ai școlii centrale au fost dăruți și ei cu câte un rând de haine nouă. Numărul celor împărțiți cu câte un roșu, cu câte o pălărie, cu oiașori, cu pantaloni, roșuri, căciuli, cu ploaie de eamnă, pardesiuri, cu rochii, cu stufe de haine femești, trece peste 150. La fine d' Tordășianu apează la cei împărțiți să țină în curățenie darurile primite, să fie cu alipire către biserică și neam, ear când Dumnezeu le va ajuta și lor, să fie și ei la rândul lor darnici față de cei mai lipsiți ca ei. Lacrimile vărsate de săracii noștri, serviasă drept cea mai înaltă recompensă pentru toți acei, cari posibil au făcut împlinirea acestei datorințe creștinești, bine plăcute oamenilor și lui Dumnezeu.

„Dzeu vede“.

NOUTĂȚI.

In memoria moștenitorului de tron Rudolf. Măne Marți, în 20 Ianuarie, fiind ziua aniversară a morții arhiducei Rudolf, se va oficia serviciu divin în Schönbrunn, Meyering și în biserica capucinilor din Viena. La serviciul divin din Schönbrunn va lua parte și Maiestatea Sa domnitorul nostru.

† Miron Călinescu. In Cernăuți a decedat Sămbătă Arhimandritul *Miron Călinescu*, în etate de 75 ani. Decedatul a avut un rol de frunte în mișcarea culturală națională a fraților noștri din Bucovina, și a murcit o multă pricegere și abnegațiune la deșteptarea poporului român bucovinean din letargie și mai ales la scăparea lui din ghiarele rutenismului. A fost profesor la facultatea teologică a universității din Cernăuți, care la anul 1911 l'a propus, iar Monahul l'a numit *doctor onorific* al acestei universități. A reprezentat în mai multe rânduri cu demnitate consistoriul bisericesc din Bucovina în dietă și ca cel mai înalt în rang după Mitropolitul, era considerat de suocesor al acestuia în scaunul mitropolitan. Inmormântarea i s'a făcut Marți, prin I. P. S. Sa, Mitropolitul *Dr. Repta*, asistat de 12 preoți și 4 diaconi. Vorbirea funebrală a rostit o dl. Jpolit Tarnavski în catedrală, iar la oimter consilierul consistorial Dionisiu caval. de Bajan. In vezi amintirea lui!

Congregație. Pe 5 Februarie n. c. e convocata adunarea generală ordinară de eamnă a comitetului municipal al comitatului Sibiu. Se va ținea la orele 9 dimineea, în sala mare a casei comitatense. La ordinea zilei sunt puse 147 obiecte de diferită natură.

Conferența contelui Apponyi. Joi sara în 25 Ianuarie a ținut contele Apponyi o conferență în Viena la Reuniunea pentru cultura poporului. Subiectul conferenței era: „Amintiri din activitatea mea parlamentară de 40 de ani“. Indată ce contele Apponyi a început să vorbească, s'a produs o șgomotoasă demonstrație împotriva oratorului. Studenți germani și români strigau: Jos cu Apponyi, rușine, jos cu legea școlară, trăiască Austria! — Căva timp contele n'a ajuns la cuvânt. Comisarul poliției în sfârșit a făcut liniște. La sfârșitul conferenței s'a repetat demonstrația.

Cursuri populare. Se scrie din Cernăuți, că profesorul universitar, dl. Dr. S. Pușcariu, va ținea în lunile acestea câteva cursuri populare din istoria literaturii române într'una din salele universității cernăuțene.

Convocarea Reichstagului. Noal Reichstag al Germaniei este convocat pe ziua de 7 Februarie 1912. Din alegerile, acum terminate, partidul social-democrat a ieșit, ca număr, cel mai puternic în parlamentul german, — partidul are 111 mandate.

Casă națională. Cultur-egyletul din Cluj are de gând a clădi în Sebeșul săsesc o casă națională, — ci oă pentru a respândi sentimente patriotice între nemăghiar.

In urma viziunilor. Ioan Novák, locuitor într'o comună de lângă Nyregyháza, și-a omorât în anul trecut pe frate-său. Cartea cu jurați l-a schitat, din motiv că omorul a fost săvârșit din neăgure de seamă. Ucigașul fără voce, dia ceasul în care și-a omorât fratele, n'a mei avut zi bună. Avea necontenit viziuni: i se părea că vede înaintea lui cadavrul plin de sânge. In sfârșit, viziunile l-au copleșit atât de intensiv, încât nenorocitul ca să scape s'a împușcat.

Pregătiri pentru alegere. Dela alegerea lui Fallières de președinte al republicii franceze se împlinesc în luna aceasta 6 ani. Deși Fallières mai are un an întreg de magistratură, totuși în Franța se fac pregătiri de pe acum pentru alegerea viitorului președinte al republicii.

Condamnat la moarte. Cartea cu jurați din Mișcolț osândise la moarte pe Eduard Regula, care în vara trecută a ucis familia căroumarului Czeisz'er. Curia regiasă a respins zilele acestea apelul lui Regula și a confirmat sentența tribunalului din Mișcolț.

Tren peste mare. In Newyork s'a inaugurat zilele acestea ca'ea ferată, care leagă Key-West de Floride. Calea ferată are o lungime de 200 kilometri, din cari 120 de kilometri trec deasupra mării pe poduri clădite cu multă artă. Podurile se întind dela o insulă la alta. Construirea interesei linii ferate a durat șase ani și a costat sume uriașe.

Patinori de profesiune. O tineră damă, cunoscută în Germania ca artistă în patinat, a deschis în St. Moritz din Engadin (Elveția) o școală, unde se dă instrucțiune în arta patinatului. In Davos și St. Moritz petrec adese dame engleze și americane, care plătesc orice taxă pentru a învăța patinatul artistic. Un cunoscut măestru suedez, care trăiește în Elveția, primește câte 20 de franci pe un ceas de instrucțiune în arta aceasta; măestrii mai puțin cunoscuți câștigă ușor cam 5 franci de oră. Patinorii de profesiune, fără prea mare trudă, își fac zilnic frumoase venituri.

Câne îngropat de viu. Un z'ar belgian sorie, că în Groenlanda este lăpăt obiceiul de a îngropa un câne viu în acelaș mormânt, în care se îngroapă copul mort. Obiceiul barbar se întindează pe o superstițiune. Groenlandezii cred că sunt de ordințe, că micul mort lipsit de învătura vieții are trebuință de a fi condus pe această lume de un animal deștept, cum este cânele. In timpul mai roa s'a pornit o mișcare pentru stărpirea neomenosului obicei.

Producțiunea aurului. In anul trecut 1911 producțiunea aurului din toată lumea face 94 milioane funți sterling, sau cam 2272 milioane de coroane. A crescut producțiunea aurului în Africa de sud; a scăzut în Australia, India și Rusia.

Export de mere. Din comitatul Solnoc Dobăca s'au exportat în toamna trecută 396 vagoane de mere iernatice, mai ales din Isod, Gherla, Dej, Reteag, Ileandamare, Sarduș ș. a. comune.

Revistă interesantă. In Bruxelles apare o revista sub titlu „Le monde“. Publicațiunea are de scop a reproduce în traducere franțuzească articole importante, care apar în revistele diferitelor țări și popoare.

La fondul Episcopul Nicolae Popea pentru masa învățăcelilor meieriași al „Reuniunii sodalilor români din Sibiu“, au mai dăruit: Ioan Dușe, croitor, soția sa Elena v. Bzdughină și copila lor Olivia, în amintirea ficei resp. sorioarei răposate Silvia, 1 cor.; Achim Oanceș, învățăcel faur, 30 bani; Ioan Birlea, învățăcel faur, 20 bani; Teodor Popa, învățăcel cismar, 50 bani; Nicolae Șorostenean inv. pantof, 40 bani și Vic. Tordășianu prezident, 10 bani.

Obiceiuri din China. Cu ocaziunea mișcărilor revoluționare din China de astăzi, scriitorul francez Charles Pellit, care a trăit multă vreme în partea locului, a scris o serie de articole cuprinzătoare de observări asupra oamenilor rasei galbene. Chinezii, sorie francezul, su o pronunțată iubire pentru copii. Ei nu oinosă însă patima iubirii dintre sexe. Iubirea aceasta o lasă pe seama europenilor, „a dracilor albi“, de care își bat joc și-i desprețuesc. Căsătoria o pun la cale exclusiv părinții mirilor; mirele și mireasa abia la cununie se văd pentru întâia dată. O femeie măritată își părăsește foarte rar casa; ea stă mereu în spropierea copiilor săi. In cele mai multe cazuri poartă mare respect pentru bărbat; adeseori femeea, dacă îi moare soțul, se sinucide. Pentru asemenea faptă se șează deasupra mormântului ei, drept răsplată, un arc de triumf. Femeea chineză, deși trăiește numai pentru bărbatul său, totuși nu este lipsită de cochetărie. Ii plac foarte mult, ca și europenilor, hainele frumoase și juvaerele. Este în deosebi mândră pentru micimea piciorilor sale, numite în limba poezilor din China *roze de aur*.

Arhiducele Iosif operat. Arhiducele Iosif a fost supus zilele trecute operațiunei apendicitei. Medicii, cari au săvârșit operația, au constatat, că numai câteva ore dacă mai întârzia operația, ea să făcea prea târziu. Arhiducele se simte mai bine după operațiunea, care a isbutit pe deplin, dar primejdia încă tot nu e delăturată. Se speră însă, că boala va fi învinsă.

Mulțămită. Se aduce și pe aceasta cale mulțămită marelui mecenat român, domnului *Vasile de Stroescu*, care a binevoit a dăru sumă de 500 cor. bisericii gr. ort. din Răchiteș, protop. Sebesului, spre scopuri școlare. *Comitetul parohial*.

Reuniunea femeilor române din Sibiu a primit pe sama școlii pentru economia și industria de casă dela doamna Prassa, soție de major, 20 cor. și dela domnul Ioan Suciu, econom în Criș, 10 cor.

Pentru școală. Comitetul parohial gr. ort. român din Mogoș-Mămăligani (traotul Lupșe) să află plăcut îndemnat a aduce și pe aceasta cale cele mai sincere mulțămiri binefăcătorilor cari au dat ajutor pentru zidirea școlii din Mogoș-Mămăligani indeosebi D-nilor: Primăria comunală din Galați (România) 188 cor.; Constantin Morariu paroh în Pătrăuț pe Suceava (Bucovina) 41.80 cor. Tașe Ioanșou șeful partid. democrat (București) 20 cor. Constantin Damian protopop în Bereczk 4 cor. 33 f. Ioan Manovici paroh în Retisdorf cu lista Nr. 635 6 cor. Ioan David paroh în Vărtop cu lista Nr. 134 2 cor. 80 f. Damnezeu să le răsplătească. In acest fel avem bună nădejde a putea zidi iubiților noștri copii de moți din aceasta comună din creerii Munților apuseni mult dorita școală. In numele comitetului parohial: *Vasile David*, paroh gr. ort.

Ziarist milionar. Din Londra se anunță că ziaristul englez *Labouchère*, care a murit nu de mult în Firenze, a lăsat o avere în valoare de peste 50 milioane de cor. Avera sa o moștenește o filică și mai mulți nepoți. Statul englez primește din moștenirea aceasta aproape zece milioane de coroane, sub titlu de dare pentru ereditate și alte taxe.

Doine și cântece românești, pentru voce și pian, de *Dr. Iustin Cl. Jugi*. Prețul 2 cor 50 fl. Pentru Românii 3 lei. Se pot comanda la autor în Budapesta, IV. Sű 8 ut 6. Conținutul e următoriu: 1. Mănce-te bade, amarul. 2. Vai, vai, vai, inimă vai. 3. Duce-m'asă, ou luna'n nor. 4. Lungu-ii drumul Clujului. 5. Mor Marie, mor. 6. Oameni fără mintea toată și 7. Zădărnicioe.

Curs pentru pantofari și cismari.

La școala de specialitate a pantofarilor din Sibiu se va ținea pentru pantofari și cismarii din provincie (cu locuința afară de din Sibiu) un curs de 5 luni care se începe la 5 Februarie n. 1912 și se termină la sfârșitul lui Iunie n. c. Instrucțiunea, care se dă de tot gratuit, ține zilnic dela ora 7—12 a. m. și dela 2—6 după amiazi.

Se predau următoarele obiecte: 1. cunoștințe pregătitoare din geometrie și aritmetică, încât acestea se recer la facerea desemnurilor de model, 2. studiu asupra piciorului, asupra materialului de lucru și despre luarea măsurii, și 3. purtarea contabilității industriale.

Hărta pentru desemn și hărta groasă (Pappendeckel), hărta de scris și revizitele de scris cum și cărțile de lipsă, se pun la dispoziție de către școală în mod gratuit; tot asemenea se pune la dispoziție locuința și pat gratuit. Afară de aceste favoruri, direcțiunea școlii împarte și câteva ajutoare între acei frecvenții născuți în Transilvania și fiind de confesiunea ortodoxă orientală, cari vor da dovezi de hărnicie și se vor distinge.

La sfârșitul cursului participanții primesc atestate de frecventare.

Toți acei măestri și calfe, cari doresc să iee parte la curs, să-și înainteze rugărite scrise cu mâna proprie, fără zăbavă la directorul Schuster Martin în Sibiu, strada Sag Nr. 29.

Atragem și din parte-ne luarea aminte asupra acestui curs.

Sibiu, 23 Ianuarie n. 1912.
Comitetul „Reuniunii sodalilor români din Sibiu“.

Vic. Tordășianu
prezident.

Stefan Duca
notar.

Cărți și reviste.

Calendarul dela Cluj pe anul viscoet 1912, redactat de *Valentin Drăganu*. Cluj, tip. „Carmen“, Petru P. Bariț. Prețul 20 fileri.

Candela, foaie bisericească literară, nr. 1 din 1 Ianuarie 1912 cuprinde: Discours de inaugurare, de *Dr. Ștefan Saghin*. Exodul, de *Dr. V. Tarnavski*. Pastoralele episcopilor noștri, de *Cr. L. Gherman*. Predică poporală de *Dr. L. Gherman*. Text rusesco. Comunicări. Cronioș. — Abonamentul 8 cor. pe an, 4 cor. pe jumătate de an. Administrația: Cernăuț, str. Baltinester 8.

Teatru.

Astăzi, Luni, în beneficiul căutăreței *Soo Lefler*, se dă opera „*Polnische Wirtschaft*“, iar mâne Marți, opera „*Zigeunerbaron*“.

Din public.†)

Mulțămită publică.

Cu ocaziunea jubileului de 40 ani al societății asad. „România Jană“ din Viena, au încurs din toată părțile locuite de Români donațiuni foarte valoroase. Satisfacem unei datorințe plăcute, aducând pe calea aceasta prea onorațiilor noștri donatori mulțămitele noastre cele mai calde și profunde, publicând totodată listă donatorilor.

Dna Elena A. Popovici (care totodată a figurat ca patronesă) 300 cor. Dna Sevastia P. Carp, Dl propr. mare Sava Somanescu, Dl propr. mare Ianou cav. de Flondor împreună cu soția, Institutul de credit și de economii „Victoria“ din Arad, cu câte 200 cor. Excelexența Sa Mitropolitul Dl Vladimir de Repta, Dl Dr. Nicolae Onuș cu soția, Dl Constantin de Steriu, Excelexența Sa Dl Titu Maiorescu, Dl Colonel Herbay cu soția, Dl ministru Nieu Filipescu, dl Tașe Ionescu, consul gen. al României Dl Hans de Reitz, dl consilier de șocție Teofil Gramatovici cu soția, Excelexența Sa Mitropolitul Ioan Meșianu, dna Maria P. Cosma, dl P. Cosma, dl prof. Vasile Goldiș cu soția, dl deputat Dr. Teodor Mahal cu soția cu câte 100 cor., dl Gh. B. Pop, dl Sterie Ciuruș dl Dr. Lazăr Popovici cu soția, dl Dr. George Dobrin avocat, dl Dr. Iosif de Tarou, dl Dr. Marius Sturza cu soția, dl Dr. Emanuel Doctor, dl Caius Pop, dl Dr. Ioan Cuparescu cu soția, dl Dr. Ștefan C. Pop, dl Zosim Chirtoș cu câte 50 cor. dl S. Negruzzi, dl Dr. Mihail Popovici, Excelexența Sa ministru plenipotențiar al României dl Mirocorodato, dl general Lupu cu soția cu câte 40 cor. Excelexența Sa dl ministru președinte contele de Sturgh, dna Ana Filip cu câte 30 cor. dl Dr. Bodea 25 cor. Prea Cuvioșia Sa Arhimandritul Mitrofor Ghișeon G. Balmoș, Episcopul Popp, consilier aucto prof. Dr. Euseb Popovici, dna Elena Hosszu Longhir, dl ing. Aurel Turcan, Prea Cuvioșia Sa Arhimandrit Teofil Patraș, dna P. Weinelt, dl M. Moldovan dl cons. aul. prof. Dr. Emilian Voiutski, P. C. Sa Filaret Muste, dna E. Fritsch, dl Dr. Teofil Băndevski avocat, dl Dr. Vasile Bianș, dl seer. de leg. I. Carp, dl Dr. Albu, dl deputat Dr. Alexandru Vaide-Voevod cu soția, dl Dr. Caius Brediceanu, Mitropolitul Dr. Mihail de Apșe, președintele poliției din Viena dl Brzezowski, prof. univ. Dr. Dimitrie Onciul cu câte 20 cor. dl Dr. Brătlean, Institutul de credit și de economii „Economul“ cu câte 15 cor., dl Pavel Boldea, dl notar Ștefan de Miculi, dl inspector sape ior în ministerul căilor ferate Ianuș Balmoș, dl Dr. Victor Tordășianu, dna Eufrosina Cârștiuș, direcțiunea de finanțe din Cernăuți, funcționarii dela institutul de credit și de economii „Timișana“, dl Selexianu, dna Virano, dl Dr. V. Meșter, dl Pamfil Dan, dna Preker, rectorul univ. din Jași dl Dr. George Bogdan cu soția, dl col. Ios. Trailovici, consul Arnold Iust. de credit și de economii Arșeșana cu câte 10 cor. dl capitan Mogaș 7 cor., dl Florian Cocian 7 cor. dl consilier școlar Dr. Animpodist Dașchevici 6 cor., dl ing. Soraba, dl Dr. Emilian Slușanski, dl locot. Ovid Cerneș, dl Tr. Gomboș, dl Henry Jackson, dl Diamandi Steriu, dl Dr. Moldovan, dl Dr. Drăgan dl Dr. Petric, dl Dr. Rusu, dl Dr. Morariu, dl Dr. Nemet, dl Dr. T. Sanciuș, P. C. S. I. Cimponeriu dl dir. sem. Dr. E. R. Roșca cu câte 5 cor.

Pentru România Jană:

Alexie Voiutski
președinte.

George Pridie
secretar de externe.

†) Pentru cele publicate în rubrica aceasta redacțiunea nu primește răspunderea.

Nr. 526/1911.

(8) 1-3

Concurs.

Pentru întregirea postului de capelan cu drept de succesiune pe lângă neputniciosul paroh George Popoviciu din comuna bis. de cl. III **Vâlcelele-bune**, protopresbiteratul Hațegului, se scrie prin aceasta pe baza rezoluțiunii Preavenatului Conzistoriu arh. din 20 Decembrie a. c. Nr. 14.697 Bis./1911 concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreună cu acest post sunt: Jumătate venitul dela serviciile dumnezeiești, ce le va săvârși cu știrea și învoirea parohului, precum și 1/3 parte din adău.

Doritorii de a compete la acest post, sunt poftiți a-și înainta cererile concursuale instruite cu documentele necesare subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul deschis, având a-se prezenta în comună spre a face cunoștință cu poporul, iar la biserică a cânta, respective a celebra și cuvânta.

Hațeg, în 12/25 Decembrie 1911.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. rom. al tractului Hațeg în conțelegere cu comitetul parohial.

Dr. Cornel Popescu
protopresbiter.

Licitatie.

Se aduce la cunoștință publică, licitarea **crâșmei comunale** din Alămor, sub edificiul nou din mijlocul comunei, constatatoare din 3 odăi și 2 pivnițe, ce se va ținea la 10 Februarie 1912 st. n.

Prețul de strigare 1200 coroane. Vadiu 10%. Condițiile de strigare se pot privi în cancelaria notarială din loc.

Primăria comunală:

(10) 1-1

Niculae Vasiu
primar.

Un armăsar negru

cu certificat, este de vânzare.

Doritorii au a se adresa la dl **Bock Martin**, proprietar Șura-mică, p. u. Sibiiu. (11) 1-1

Aviz.

Să sprijinim arta română.

Aduc la cunoștință on public, că după un serios studiu ce am făcut bisericilor mari, cu ajutorul Prea Ven. Consistor din Sibiiu, m'am stabilit în comuna mea Agârbiciu, tr. Mediaș, unde primesc în lucrare orice pictură în ulei fin, ca: Iconostase, orice icoane și mărimi, cruci, prapori, h'amuri pentru școli, praznicare, ori ce renoiri — tot felul de aurituri până la cel mai fin aur veritabil, cu prețurile cele mai favorabile. În timpul de toamnă și iarnă ori ce icoane portative (mobile) care le pot executa acasă, le lucrez cu preț foarte moderat.

Pentru lucrurile mele posed numeroase atestate de mulțumire.

Cu deosebită stimă

Niculae Baciu,

(440) 10-10

pictor bisericesc.

(Agârbiciu—Sz. Egerbegy).

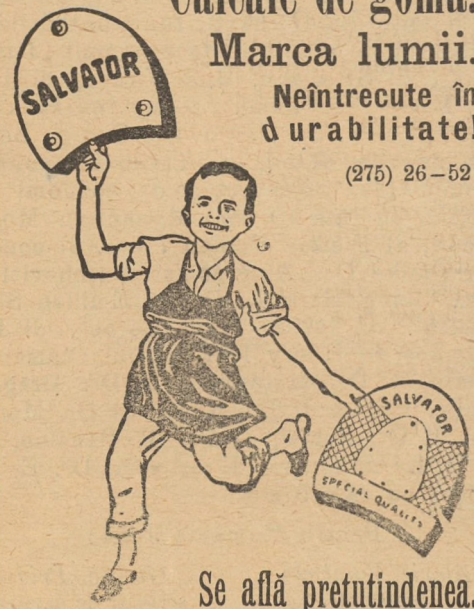
SALVATOR

Călcăie de gomă.

Marca lumii.

Neîntrecute în durabilitate!

(275) 26-52



Se află pretutindenea.

Ad. Nr. pp. 1203/1911.

(3) 2-3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de clasa a II-a, **Mănăsturul român** cu prediul **Rișca**, devenit vacant prin moartea fostului paroh, prin aceasta se deschide concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreună cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea ajutoriului de stat.

Concurenții au aș înainta suplicilele prevăzute cu documentele recerute subsemnatului până la termenul susindicat, și a se prezenta la biserică în vre-o zi de Duminecă sau sâmbătoare, spre a fi cunoscut poporului.

Cluj, 2 Ianuarie 1912.

Oficiul protopresbiteral rom. gr.-or. în conțelegere cu comitetul parohial.

Tuliu Roșescu
protopresbiter.

A apărut și se află de vânzare la „**Librăria Arhidiecezană**“ următoarele călindare:

Almanachul scriitorilor dela noi, anul I. Prețul 1.60 porto 20 fil.

Călendarul Lumea ilustrată, anul al unsprezecelea. Prețul 1.50 porto 20 fil.

Călendarul Național, anul al șaselelea. Prețul 40 fil. porto 10 fil.

Călendarul „Minervei“ anul al patrusprezecelea. Prețul 1.25, porto 20 fil.

Călendarul Poporului anul douăzeci și șapte. Prețul 40 fil. porto 10 fil.

Călendarul Poporului Român anul al zecelea iubilare. Prețul 40 fil. porto 10 fil.

Călendarul Amicul Soldatului. Călindar pentru toate persoanele cari aparțin armatei: soldați activi, rezerviști, honvezi, glotași, veterinari și prietini ai armatei. Prețul Cor. 1.— porto 20 fil.

Prietinul cel bun, Călindar ilustrat pentru toți cari fac parte din armată și sunt prietini ai soldatului. Prețul 60 fil., porto 10 fil.

Călendar pentru casa creștinului. Prețul 40 fil., porto 10 fil.

Călendarul umoristic și ilustrat. Prețul 40 fil., porto 10 fil.

Cărți noi apărute:

Din cărțile sfinte. **Proverbele lui Solomon**. Prețul 25 fil., porto 5 fil.

Predicătorul de econ. Ioan P. Țincoacă, protoiereu al județului Iași. Volumul I. Predici duminecale. Prețul cor. 1.20 porto 20 fil.

Nu din partea aceea sau datorie de episcop de preotul Gr. G. Petrov. Poveste, traducere din rusește de Stefan Gr. Berechet. Prețul 50 fil., porto 5 fil.

Vieța femeilor în trecutul românesc de N. Iorga. (Poate fi întrebuințată și ca o carte de cetire și studiu pentru școlile de fete) Prețul Cor. 1.75 porto 10 fil.

Oameni cari au fost. Amintiri și Comemorări de N. Iorga. Prețul Cor. 3.— porto 30 fil.

I. Codru Drăgoșanu: **Călătoriiile unui Român ardelean în țară și în străinătate (1835-44)** „peregrinul transilvan“. Ediție prefăcută în stilul literar de astăzi de Constantin Onciu, tipograf, cu o prefăță de N. Iorga. Prețul Cor. 1.50 porto 20 fil.

Invățământul despre natură în școala primară de Apostol D. Culea, institutor. Prețul Cor. 3.50 porto 30 fil.

„Asociațiunea“ noastră. I. **Serbările dela Sibiiu** (1905). și II. **Serbările dela Blaj** (1911), de un observator. Prețul Cor. 1.— porto 5 fil.

Blajul. Scurte notițe informative de Dr. Ioan Rațiu. Prețul 80 fil. porto 10 fil.

Știi românește? Câteva observări asupra limbii cum se scrie în vremea de față de Ion Gorun. Prețul Cor. 1.35 porto 10 fil.

La masa calculului. Nuvele și schițe de Caton Theodorian. Prețul Cor. 1.50 porto 10 fil.

Scenete și fantazii de E. Lovinescu. Prețul Cor. 1.50 porto 10 fil.

Liniște. Trubadurul. Stăpânia odată. De Delavrancea. Prețul Cor. 2.50 porto 20 fil.

Raze de lumină de Cesar P. Oardă. Prețul Cor. 2.— porto 10 fil.

Nr. 1. Biblioteca „Flacăra“. **Furiile amorului** Amintirile prințesei Elena Răcoviță. Prețul 90 fil. porto 5 fil.

Din cele trecute vremi. Insemnări despre începuturile graiului culturii și literaturii neamului românesc de Virgil Ooițiu. Prețul Cor. 2.— porto 20 fil.

„INSOȚIREA DE CREDIT DIN RIUȘOR“.**Convocare.**

Membrii „Insoțirii de credit din Riușor“ prin aceasta se convoacă la

I-a adunare generală ordinară, care se va ținea **Joi în 15 Februarie st. n.**, la 2 ore p. m.

Ordinea de zi:

1. Constituirea adunării.
2. Raportul direcțiunii și comitetului de supraveghiere despre gestiunea anului 1911.
3. Darea absolutoriului și hotărâre asupra profitului realizat.
4. Hotărâri în chestia cvotelor de membru, împrumuturilor de Cont Curent, escontului și depunerilor.
5. Eventuale propuneri.

Riușor, în 23 Ianuarie 1912.

(9) 1-1

Direcțiunea.**Contul bilanț cu 31 Decembrie 1911.**

Activa — Vagyon.		Mérleg számla 1911. Dec. hó 31-ével		Pasiva — Teher.				
	K	f		K	f			
Cassa în numerar — Pésztári készlet		76	38	Capital de cvote incurs — Befolyt alaptőke		690	—	
Escont — Leszámitolt váltók	17,210	—		Depuneri spre fructificare — Kamatező betétek		1,388	70	
Spese de fond. — Alapítási költségek	299	61		Cont-Curent — Folyó-számla		15	000	
Mobiliar — Felszerelés	293	47		Interese transitoare — Átmeneti kamatok		381	12	
				Profit curat — Tiszta nyereség		419	64	
							17,879	46

Contul perdere și profit.

Spese — Kiadás.		Veszteség és nyereség számla.		Venite — Bevételek.				
	K	f		K	f			
Interese de depuneri — Betéti kam.		25	31	Interese de escont — Kamatok		848	40	
Interese de Cont-Curent — Folyó számla kamat		356	—	Provizioane — Provizió		83	28	
Spese — Költségek		16	—					
Porto — Porto		3	90					
Dare de 10% după int. de dep. — 10% Betéti kamatazó		2	53					
Amortizări — Törlesztések		108	10					
Profit curat — Tiszta nyereség		419	84					
			931	68			931	68

Riușor, în 31 Decembrie 1911. — Reusoron, 1911 évi december 31-én.

Direcțiunea: — Az igazgatóság:

Vincențiu Grama m. p., preș elnök Samoilă Dimboiu m. p., cassar-pénztár.

Constantin Pică m. p. Iuon I Pică m. p. Iuon E. Comșulea m. p. Constantin G. Pică m. p.

Subsemnatul comitet de supraveghiere examinând conturile de mai sus le-am aflat în consonanță cu registrele Insoțirii. — Alólírott fe ügyelő bizottság a fenntebbi számlákat a Szövetkezet üzleti könyveivel mindenben megegyezőknék találta.

Iuon Pică m. p., preș -elnök. Ilie Pică m. p. Vichente Marcu m. p. Gerasim Pică m. p. Ilarie Bărdașiu mp. Necolae Toader Roșca mp. Valeriu Dimboiu mp. Aftanase Comșulea mp.

Români! Replantați viile cu altoi dela firmă română!

„Mugurul“,
insoțire economică, Elisabetopole (Erzsébetváros) Kisküküllő vármegye.

Altoi de vie

calitate distinsă pe lângă prețurile cele mai moderate, soiuri de vin și de masă, viță americană cu și fără rădăcină, ochiuri de altoi, viță europeană cu rădăcină

se află de vânzare la

Insoțirea economică

„Mugurul“,

Elisabetopole (Erzsébetváros) Kisküküllő vm.

(455) Material disponibil în altoi peste 15—

trei (3) milioane.

Școalele noastre de altoi n'au fost atacate de peronosporă.

Altoii sunt desvoltați la perfecțiune!**La cumpărări pe credit cele mai ușoare condiții de plată!**

La cerere prețurent și instrucțiuni gratis și franco!

Români! Trimiteți băieții la cursul practic de altoi!

Requisite de scris se pot procura de la **Librăria arhidiecezană**